

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

**Щорічна Всеукраїнська науково-
практична конференція
молодих вчених**

**«Вдосконалення правового
регулювання прав та
основних свобод людини і
громадянина»**

16 травня 2022 року

Івано-Франківськ, 2022

ББК 67.9(4УКР)

В25

Редакційна колегія:

Васильсва В.А. - директор навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор;

Микитин Ю.І. - заступник директора навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доцент кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент;

Козич І.В. - доктор юридичних наук, завідувач кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, доцент;

Квасниця С.М. - завідувач інформаційно-видавничого відділу навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, .

В25 Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина [Текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (16 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. 108 с.

У збірник включені тези доповідей учасників щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, яка відбулася 16 травня 2022 року на базі навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Теоретичні положення і рекомендації учасників конференції щодо удосконалення законодавства України стануть ще одним кроком на шляху розвитку правової думки, формування молодих правників.

ББК 67.9(4УКР)

© Юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2022

Шпіляревич В.В.

доцент кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ РОЗБОЮ, ПОЄДНАНОГО З ПРОНИКНЕННЯМ У ЖИТЛО, ІНШЕ ПРИМІЩЕННЯ ЧИ СХОВИЩЕ (Ч. 3 СТ. 187 КК УКРАЇНИ)

У чинному Кримінальному кодексі України (далі – КК України) відповідальність за розбій, тобто напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства, передбачена ст. 187 [1]. Слід зауважити, що поряд з основним складом зазначеного вище кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 187 КК України) законодавець у відповідній статті закріплює також низку кваліфікованих та особливо кваліфікованих його складів, одним з яких є розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище (ч. 3 ст. 187 КК України) [1].

Відповідно до положень Постанови Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 року № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності» під житлом потрібно розуміти приміщення, призначене для постійного або тимчасового проживання людей (будинки, квартира, дача, номер у готелі тощо). До житла прирівнюються також ті його частини, в яких може зберігатися майно (балкон, веранда, комора тощо), за винятком господарських приміщень, не пов'язаних безпосередньо з житлом (гараж, сарай тощо) [4].

Поняття «інше приміщення» включає в себе різноманітні постійні, тимчасові, стаціонарні або пересувні будівлі чи споруди, призначені для розміщення людей або матеріальних цінностей (виробниче або службове приміщення підприємства, установи чи організації, гараж, інша будівля господарського призначення, відокремлена від житлових будівель, тощо) [4].

Сховище – це певне місце чи територія, відведені для постійного або тимчасового зберігання матеріальних цінностей, які мають засоби охорони від доступу до них сторонніх осіб (огорожа, наявність охоронця, сигналізація тощо), а також залізничні цистерни, контейнери, рефрижератори, подібні сховища тощо. При цьому не може визнаватися сховищем неогорожена і така, що не охороняється, площа або територія, на яку вхід сторонніх осіб є вільним, а також та, що була відведена та використовується для вирощування продукції чи випасу тварин (сад, город, ставок, поле тощо) [4].

Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище необхідно тлумачити як незаконне вторгнення до них будь-яким способом (із застосуванням засобів подолання перешкод або без їх використання; шляхом обману; з використанням підроблених документів або за допомогою інших засобів), який дає змогу винній особі викрасти майно без входу до житла, іншого приміщення чи сховища [4].

На основі аналізу змісту наведеного вище поняття «проникнення у житло, інше приміщення чи сховище», а також судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про кримінальні правопорушення проти власності, варто виокремлювати два його види:

1) безпосереднє проникнення у житло, інше приміщення чи сховище – це проникнення, коли винна особа безпосередньо потрапляє у відповідне житло, інше приміщення чи сховище, до яких у неї немає вільного доступу;

2) опосередковане проникнення у житло, інше приміщення чи сховище – це проникнення, коли винна особа безпосередньо не потрапляє у відповідне житло, інше приміщення чи сховище, оскільки у неї немає вільного доступу до них, але шляхом застосування до іншої особи, яка має доступ до відповідного майна, насильства, небезпечного для її життя чи здоров'я або погрози застосування такого насильства, змусила останню передати їй гроші чи інше майно, які зберігалися у цьому житлі, іншому приміщенні чи сховищі [3].

При констатації факту проникнення у житло, інше приміщення чи сховище потрібно виділяти та окремо досліджувати фі-

зичний і юридичний його критерії, які в сукупності дозволяють розкрити саму сутність «проникнення». Так, фізичний критерій проникнення у житло, інше приміщення чи сховище визначає [2]:

- 1) факт проникнення у житло, інше приміщення чи сховище;
- 2) місце, час, спосіб та інші обставини проникнення у житло, інше приміщення чи сховище з урахуванням режиму доступу до нього та до майна, яким бажає заволодіти особа.

У свою чергу юридичний критерій проникнення у житло, інше приміщення чи сховище вказує на [2]:

- 1) незаконність проникнення у житло, інше приміщення чи сховище або перебування в ньому, що обумовлюється відсутністю в особи права на перебування там, де знаходиться майно, яким вона бажає незаконно заволодіти;

- 2) мету, яку досягає особа, вчиняючи обрані дії, усвідомлення нею характеру вчиненого суспільно небезпечного діяння, зокрема й факту незаконного проникнення у житло, інше приміщення чи сховище або перебування в ньому, передбачення суспільно небезпечних наслідків вчиненого кримінального правопорушення.

Тобто, вирішуючи питання про наявність у діях винної особи при вчиненні нею розбою такої кваліфікуючої ознаки як «проникненням у житло, інше приміщення чи сховище», правоохоронні та судові органи обов'язково повинні з'ясувати:

- а) факт проникнення у житло, інше приміщення чи сховище;
- б) чи існували і якщо так, то які саме були обмеження у винної особи в доступі до відповідного житла, іншого приміщення чи сховища, а також до майна, яким вона бажала заволодіти;
- в) з якою метою винна особа опинилася у відповідному житлі, іншому приміщенні чи сховищі;
- г) коли саме у винної особи виник умисел на заволодіння відповідним майном, що є предметом розбою.

Зокрема, про значення моменту виникнення умислу на заволодіння відповідним майном йдеться у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 року № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності», в якій декларується, що викрадення майна не можна розглядати за ознакою проникнення у житло, інше приміщення чи сховище, якщо умисел на викрадення майна в особи виник під час перебування в

цьому житлі, іншому приміщенні чи сховищі [4]. А це означає, що умисел на заволодіння відповідним майном при вчиненні нападу, поєднаного із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства, має бути сформований у винної особи ще до моменту проникнення у житло, інше приміщення чи сховище.

Таким чином, з урахуванням усього вище наведеного доцільно зауважити, що розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, має місце за наявності таких сукупних обставин, як:

а) фактичне проникнення у житло, інше приміщення чи сховище;

б) напад обов'язково поєднується з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства;

в) напад, а відповідно й проникнення у житло, інше приміщення чи сховище здійснюються з метою заволодіння чужим майном;

г) відсутність у винної особи на момент нападу вільного доступу до відповідного житла, іншого приміщення чи сховища, а також до майна, що є предметом розбою;

д) вироблення у винної особи умислу на заволодіння майном, що є предметом розбою, ще до моменту потрапляння її у відповідне житло, інше приміщення чи сховище.

1. *Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341–III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 15 травня 2022 року).*
2. *Постанова Верховного Суду України від 15 лист. 2012 р. у справі № 5-15к12. Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/6C356D4D92D81C97C2257B21003DD8C2](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/6C356D4D92D81C97C2257B21003DD8C2) (дата звернення: 15 травня 2022 року).*
3. *Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 7 черв. 2021 р. у справі № 755/7958/17 (провадження № 51-1372кмо20). Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97628502> (дата звернення: 15 травня 2022 року).*
4. *Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 6 лист. 2009 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text> (дата звернення: 15 травня 2022 року).*